

A leleteket a Savaria Múzeumba szállítottuk.

Munkatársak: Kőszegi Ádám, Szilasi Attila Botond régésztechnikusok és Mátyus Magdolna rajzoló.

FARKAS CSILLA

179. Karakó, Homok-dűlő

(Vas megye) Ó, Á, Kö

2008. november 12-én terepbejárást végeztünk a fent említett dűlőben, ahol két új lelőhelyet regisztráltunk.

1. lh. (Hrsz.: 010/1): A lelőhely egy viszonylag nagy kiterjedésű dombháton fekszik, egy árkok által szabdalta, vízenyős területből kiemelkedve, 350 m-re a Marcal folyótól, hozzávetőlegesen egy 150×140 m-es területen. A leletanyag kisebb mennyiségű középkori kerámia, mely telepnyomra utal.

2. lh. (Hrsz.: 010/1; 265–270): Két árok közti kiemelkedő területen fekszik, melyet kisebb fás ligetek öveznek, a Marcal-folyótól mintegy 300 m-re. Kiterjedése 370×200 m. A leletanyag őskori, Árpád-kori, középkori kerámia, mely több periódusú megtelepedettségre utal.

Munkatársak: Szilasi Attila Botond, Kelbert Krisztina régésztechnikusok, Kutasi Nikoletta adattáros, Mátyus Magdolna rajzoló.

FARKAS CSILLA

180. Kardoskút, Fehér-tó

(Békés megye) Á, Sza

2008. szeptember 13-án helyszíni szemlét végeztem az 1943 óta ismert lelőhelyen, a Körös-Maros Nemzeti Park területén (Kardoskút 5.).

Minden évben van egy nap, amikor szárazabb időjárás esetén a meder is járható: repedezett, hófehér a sziksótól. A Fics-ér és a Fehér-tó közötti úton befelé az út felétől a tóig lehetett gyűjteni Árpád-kori edénytöredékeket, illetve azon a ponton, ahol az út egy derékszögben jobb kanyart vesz, ott szarmata kori edénytöredékeket is. Az említett kanyarnál egyébként egy magaslat is található, amely pusztai viszonylatban elég jelentősnek számít. Az általunk talált Árpád-kori edénytöredékek minden bizonnyal a „félszigeten” kétszer is megásott Árpád-kori falu templomának és temetőjének telepobjektumaihoz köthetők. Nem lehet kétséges, hogy a lelőhely az egykori Apácaegyházához(?) tartozik.

RÓZSA ZOLTÁN

181. Kállósemjén határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Sza, Á

2008 folyamán megelőző feltárást végeztünk a MOL stratégiai gázvezeték nyomvonalára eső lelőhelyeken.

MOL 17. lh. (Csalintos): Terepbejárást során 2007. április 10-én a gázvezeték nyomvonalán a 167 jelű gázvezeték jelző tábla tövében, nem messze a fasantól találtuk a lelőhelyet. Az ÉÉNy-DDK-i gerincen gyűjtöttük a cserepeket. Talaja a 16. lelőhelyéhez ha-

sonló. Egy erdős résztől nyugatra fekszik egy kb. Ny-K-i dombvonulat közepe táján. A lelőhely kiterjedését 310×270 m-re becsültük, amelyből a vezeték az előzetes felmérés alapján kb. 252 m-t érinthet. A leletek őskori településre utaltak.

A humuszolást állandó felügyelet mellett végezték április 4–7-én, amikor mintegy 10–15 objektum feltárás jelentkezett. Az ásást április 15–16-án végeztük el, 11 objektumot bontottunk ki. Közülük 2 természetes jelenségnek bizonyult, 4 ismeretlen korú cölöplyuk, valamint 2, valószínűleg a kora bronzkorra datálható gödör. A leletanyag szegényes.

MOL 18. lh. (Sík-dűlő): A Péterhalomról Kislétára vezető műút mellett, ahol az eléggé élesen kanyarodik és metszi a gázvezeték, egy dűlőút indul egy erdős rész déli szélén Ny felé. A lelőhely a műút és a dűlőút által bezárt sarokban indul. Itt egy alacsony, hosszan elterülő domb húzódik, mely a dűlő közepe felé erősen kiszélesedik. A lelőhely a műút másik oldalára nem nyúlik át – ott a domb erősen lebukik és mély, mocsaras rész van. Nem kedvező megfigyelési körülmények mellett egy kisebb feltárásos dombon terepbejárást során 2007. április 10-én, a Baromlaci-folyás DNY-i partján, a folyás irányába eső oldalon találtunk leleteket a sötét talajban. A lelőhely kiterjedését 415×300 m-re becsültük, amelyből a vezeték az előzetes felmérés alapján kb. 328 m-t érinthet. A leletek őskori, császárkori és Árpád-kori településre utaltak.

A lelőhelyet a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat március 17-én adta át. A humuszolást állandó felügyelet mellett kezdtük március 14-én. A feltárást március 25-én Nagy Márta vezetésével kezdtük el.

MOL 19. lh. (Két-Erdő közti-dűlő déli rész): Terepbejárást során 2007. április 10-én két kisebb É-D-i dombháton a Baromlaci-folyás ÉK-i partján leleteket találtunk a sárga, laza homokos talajban. A 21. és a 19. lelőhely ugyanannak a lelőhelynek egy fasorral és úttal kettévágott két fele. A lelőhely kiterjedését 460×280 m-re becsültük, amelyből a vezeték az előzetes felmérés alapján kb. 296 m-t érinthet. A leletek őskori és középkori településre utaltak. A humuszolás után az egyik házfoltban III. Béla érmet találtunk.

A lelőhelyet a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat március 17-én adta át. A humuszolást állandó felügyelet mellett kezdtük március 14-én. A feltárást április 2-án Jakab Attila vezetésével kezdtük el.

MOL 20. lh. (Két-Erdő közti-dűlő keleti rész): 2007. április 12-én terepbejárást során találtuk a lelőhelyet, mely egy fasor által kettévágott: alacsony kerek domb. Rajta áll a MOL-vezeték 15. számmal ellátott táblája. Talaja sárga, laza homok. Közepes intenzitású településre utaló cserepeket gyűjtöttünk. Őskori (rézkor?) és Árpád-kori településekre utaló nyomokat figyeltünk meg. A lelőhely kiterjedését 300×240 m-re becsültük, amelyből a vezeték az előzetes felmérés alapján kb. 209 m-t érinthet. A humuszolás előtti detektoros keresés során egy római (Marcus Aurelius) ezüstdenart találtunk.

A lelőhelyet a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat március 17-én adta át. A humuszolást állandó felügyelet mellett végezték március 14-én és 27–28-án. A feltárást április 2-án Scholtz Róbert vezetésével kezdtük el. A lelőhely DNy-i irányban hosszabbnak bizonyult, mint a terepjárás alapján gondoltuk. Ezen a szakaszon a lelőhely összeér a 21. lelőhellyel. Azaz a 19., 20. és 21. szám egyazon lelőhely.

MOL 21. lh. (Két-Erdő közti-dűlő déli rész): Terepjárás során 2007. április 10-én az igen rossz megfigyelési körülmények ellenére a két kisebb É–D-i dombháton a Baromlaki-folyás ÉK-i partján leleteket találtunk a sárga, laza homokos talajban. A 21. és a 19. lelőhely ugyanannak a lelőhelynek egy fasorral és úttal kettévágott két fele. A lelőhely kiterjedését 460×280 m-re becsültük, amelyből a MOL vezeték az előzetes felmérés alapján kb. 296 m-t érinthet. A leletek őskori és középkori településre utaltak.

A humuszolás után az egyik házfoltban III. Béla érmet találtunk. A lelőhelyet a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat március 17-én adta át. A humuszolást állandó felügyelet mellett végezték március 14–18-án.

MOL 46. lh. (Nagylapostól északra): A 2007. június 8-i terepjárás során a nagylaposi kifli alakban húzódó mocsaras, nádas, vizes, mély területet É-ről tudtuk megkerülni. A mocsaras rész ÉK-i peremén egy nagyjából É–D-i alacsonyabb dombháton húzódik a lelőhely, ott, ahol a mocsarat a vezeték átszeli. Ezen a dombon, a sárgásszürke homokban, a kukoricásban találtuk az első néhány őskori cserepet. Az alacsonyabb dombtól ÉK-re a terület emelkedik, ott egy magasabb, ugyanolyan talajú rész következett. Ennek a dombnak a Ny-i lejtőjén is gyűjtöttünk pár apró őskori töredéket. A lelőhely kiterjedését 565×275 m-re becsültük, amelyből a vezeték az előzetes felmérés alapján kb. 300 m-t érinthet. A leletek őskori (bronzkori?) településre utaltak.

A területet a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat április 1-jén adta át. A humuszolás előtti detektoros keresés során bronztöredékeket, bronzcsat töredékét és egy római bronzpénzt találtunk. A humuszolást felügyelet mellett végeztük április 1–3. között. Az ásatást Jakab Attila kezdte április 16-án.

MOL 47. lh. (Nagylapostól délre): 2007. június 8-án terepjárás során azonosítottuk a lelőhelyet. Egy mély, vizes mélyedéstől D-re fekvő kerekded magaslaton, sárga homokban, a térdig érő kukoricában kevés Árpád-kori cserepet és vassalakat találtunk. A nyomvonalától mintegy 100 m-re fekszik. A humuszolást állandó felügyelet mellett végeztük április 1-jén. A feltárást Scholtz Róbert és Mester Andrea vezetésével kezdtük el.

Munkatársak: Bacskai István, Bocz Péter.

ISTVÁNOVITS ESZTER

182. Kálmánca, Kossuth utca mögött
(Somogy megye) Kö
2008. február 28-án terepjárást végzetünk a település

belterületén. A Rózsás Márton által 1988-ban bejárt 3 lelőhelyet jártuk be a Kossuth utca mögötti magasparton és pontosítottuk (RRM A, 84.). Az egykori mezőgazdasági telep felé vezető műúttól D-re, nagy kiterjedésű területen nagyon sok középkori kerámiatöredéket, vasolvasztásra utaló olvadékokat, vassalakat, kőtöredéket gyűjtöttünk. Több helyen állatcsontokat és kőtöredékeket is meg lehetett figyelni. Közvetlenül az út mellett építési törmelék, majd átégett, paticsos foltok voltak. Az előbbi valószínűleg, az utóbbi biztosan jelenkori. A lelőhely az úttól É-ra is folytatódik, sőt a Kossuth utca ÉNy-i részét követő kertekben is megfigyelhető. Mivel ezek egy része zártkert, itt a bejárást már nem folytattuk. A leletanyagot egybegyűjtöttük, a legtöbb az említett műúttól D-re került elő. A bejárást az 1988-ban lokalizált 3 lelőhely összefügg, gyakorlatilag a jelenlegi település központi része egy nagy kiterjedésű középkori lelőhelyre épült. Szóbeli adattal rendelkezünk arra nézve, hogy a lelőhelyen korábban római érméket is találtak, a mai bejárást során a római korra utaló adatokat nem tudtuk gyűjteni.

Munkatárs: Nyári Zsolt.

NÉMETH PÉTER GERGELY

183. Kálmánháza, Pápai-tanya

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) I

2008. október 10-én helyi lakos bejelentést tett a múzeumba, hogy a község határában tárcsázás közben embercsontok kerültek elő. Október 13-án a helyszínen megállapítottuk, hogy a csontok egy É–D-i irányú fasor (egykor dűlőút) Ny-i partfalában kerültek elő. A megmaradt nyomok alapján a sír Ny–K tájolású volt. A területen több helyen is úgy tűnt, hogy további beásások – valószínűleg sírok – vannak, a frissen tárcsázott föld azonban nem volt alkalmas alaposabb megfigyelésre. A fasorban a felszínhez közel néhány tégladarab is előkerült, köztük egy túlégett is. A lelőhelyen pontosabb kormeghatározást segítő leletanyag nem került elő. Amennyiben a téglák és a sír(ok) egy templom körüli temetőhöz tartoznak, akkor Németh Péter véleménye szerint azok a középkori Szunyor falu templomával azonosíthatóak. A kérdést azonban csak ásatással lehetne eldönteni.

Munkatársak: Németh Péter régész, Bocz Péter technikus.

JAKAB ATTILA

184. Kántorjános, Homoki II. forduló

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B

2008. szeptember 17–19. között ásatást végeztünk a címben jelzett helyen (MOL 53. lh.), mely a MOL vezeték gázárkának kiásásakor vált ismertté. A területen 7 bronzkori gödröt tártunk fel, de a szelvényben több helyen is került elő szórvány kerámia objektumok nélkül.

JAKAB ATTILA